

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز یکشنبه ۲۲ آبان ماه ۱۳۲۲

فهرست مطالب :

- ۱ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای وزیر دادگستری
- ۲ - تقدیم يك فقره لایحه فوری از طرف آقای معاون وزارت جنگ
- ۳ - تقدیم يك فقره لایحه فوری از طرف آقای وزیر کشاورزی
- ۴ - شور در گزارش کمیسیون بودجه راجع به بودجه سال ۱۳۲۲ کل کشور .
- ۵ - موقع دستور جلسه آتی - ختم جلسه

(مجلس یکساعت و ربع قبل از ظهر بریاست آقای اسفندیاری تشکیل گردید)

صورت مجلس روز قبل را آقای (طوسی) منشی قرائت نمودند و چون عده برای رأی کافی نبود تصویب آن به بعد موکول شد ***

***

۱ - تقدیم يك فقره لایحه از طرف آقای

وزیر دادگستری

وزیر دادگستری (آقای صدر) - لایحه مختصری است تقدیم مجلس شورای ملی میکنم هر چند درخواست شده است با قید دو فوریت تصویب شود ولی چون فعلاً بودجه کل کشور مطرح است بنده حالا تقدیم میکنم و تمنی دارم در جلسه آتی این لایحه با دوسه فقره لوایح دیگر دادگستری

که هست و مورد احتیاج میباشد جزو دستور قرار گیرد و تصویب شود (صحیح است) این لایحه که الان بقید فوریت تقدیم میکنم راجع است باصلاح محاکم تجدید نظر - املاک و اگذاری که تأثیر زیادی در سرعت و پیشرفت کارهای آنجا دارد و اجازه بفرمائید در جلسه آتی به لوایح دیگر دادگستری که خبر آنها هم از طرف کمیسیون حاضر شده است جزو دستور قرار گیرد (صحیح است) .

*** عین مذاکرات مشروح دویست و هیدجدهمین جلسه از سیزدهمین دوره قانون گذاری (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)

اداره تند نویسی و تحریر صورت مجلس

***

*** اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده :

غائبین با اجازه - آقایان : فاطمی - فروهر
غائبین بی اجازه - آقایان : رضوی - اقبال - منصف - رهبری - نوبخت - مهدوی - مؤید ثابتي - اوحدی - اورنگ - نواب یزدی - شاهرودی - مشار - مکرم افشار - شجاع - اکبر - امیر ابراهیمی - حمزه تاش - دکتر سنگ - هدایت الله پالیزی - عطاء الله پالیزی - رفیعی معتمد سنگ - طباطبائی - اصفهانی - شیرازی - هاشمی - ثقة الاسلامی - دهمتائی - خسرو شاهی - سلطانی - صادق وزیري - دولت شاهی - افشار دکتر نفیسی - مستشار - امامی - ناهید - کامل ماگو - نصر تیان - هراز - منشور - بوداغبان - فرمانفرمائیان .

۲- تقدیم يك فقره لایحه فوری از طرف آقای معاون وزارت جنگ

معاون وزارت جنگ (آقای سرتیپ انصاری) - لایحه ایست راجع باصلاحات داد گاههای نظامی که در نتیجه کم شدن تعداد امراء و افسران عالی رتبه ارتش احتیاج پیدا شده است که این اصلاح در قانون داد رسی و کیفری ارتش بشود.

چون در ماده (۴۲) قانون دادرسی و کیفر ارتش مصوب ۴ دیماه ۱۳۱۸ تصریح شده که درجه رئیس و کارمندان دیوان تجدید نظر نباید از درجه رئیس و کارمندان دیوان حربی که حکم بدوی را صادر نموده کمتر باشد و طبق بند ۴ ماده (۳۷) همان قانون هر افسری که به نحوی از انحاء در پرونده متهم رسیدگی کرده باشد دیگر صلاحیت کارمندی داد گاه تجدید نظر را ندارد و از طرف دیگر بواسطه محدود بودن تعداد افسران عالی رتبه ارتش در مورد تجدید نظر احکام مربوط بافسران ارشد و امراء برای تعیین کارمندان دیوان تجدید نظر که حائز این شرایط باشند دادرسی ارتش عملاً دچار اشکال میشود و جریان محاکمه مدتها به تعویق میافتد علیهذا از لحاظ تسریع در جریان محاکمه و بلا تکلیف نماندن متهمین ماده واحده تقدیم مجلس شورای ملی میگردد و به قید دو فوریت تقاضای تصویب آنرا مینماید.

۳- تقدیم يك فقره لایحه فوری از طرف آقای وزیر کشاورزی

وزیر کشاورزی (آقای اعتبار) - دکتر دلیپی که آقایان همه او را بخوبی می شناسید مدت قرارداد استخدامش تمام شده است و چون مشغول يك کارهای مؤثری مخصوصاً ساختن سرم ضد دیفتری است خیلی بوجود او ما احتیاج داشتیم لایحه استخدامی او را بقید يك فوریت تقدیم مجلس شورای ملی میکنم و چون وقت مجلس هم کم است از این جهت تقاضای يك فوریت شده است.

معدل - آقای اجازه بفرمائید لایحه چهل میلیون اعتبار خواربار مطرح شود.

رئیس - اکثریت نیست آقا.

وزیر بهداری (آقای اردلان) - لویجی که تقدیم

مجلس شورای ملی میشود برای این دوره طرف احتیاج است که از تصویب مجلس شورای ملی بگذرد - لایحه با موافقت وزارت دارائی برای افزایش سرمایه بنگاه داروئی تقدیم مجلس شورای ملی شده بود ولی این لایحه هنوز نگذشته ولی داروها وارد شده که همه آنها طرف احتیاج است گشایشی هم در کار عامه خواهد بود این است که بنده لایحه سابق را پس میگرم و همان را بقید فوریت تقدیم مجلس شورای ملی میکنم تا هر موقع که عده کافی شد آقایان بآن رأی بدهند (صحیح است)

رئیس - آقای مخبر فرهمند.

مخبر فرهمند - در یکی از جرائد فهرست لویجی را

که در مجلس هست برای گذراندن بنده دیشب مطالعه میکردم لایحه قانون استخدام مهندسين را شنیدم حالانمی دانم در آنجا نوشته بودند یا تقدیم نشده است یا گذشته یا اصلاً فراموش شده بهر حال با آن وعدههایی که داده میشد و با آن حدت و شدتی که در همراهی با آن قانون اظهار میشد چه شد که بکلی فراموش شد که در فهرست لویجی هم نوشته نشده خواستم عرض کنم اگر هست و گزارش آن تهیه شده جزو دستور قرار داده شود.

رئیس - آقای ملک مدنی.

ملک مدنی - لایحه استخدام مهندسين در کمیسیون

بودجه است باید آقای وزیر پیشه و هنر تشریف بیاورند برای مذاکره و شور که زودتر خبرش بعرض مجلس شورای ملی برسد در هر صورت در کمیسیون بودجه است ولی هنوز تصویب نشده که گزارش آن داده شود باید آقای وزیر پیشه و هنر تشریف بیاورند بکمیسیون تا مذاکره شود و خبرش تقدیم شود.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر (آقای بدر) - در جلسه

گذشته که بنا بود کمیسیون تشکیل شود تشکیل نشد در هر حال بنده در اسرع اوقات شرفیاب میشوم که زود تر بگذرد.

ملک مدنی - فردا بفرمائید.

وزیر دارائی (آقای بیات) - لایحه بودجه که در چند جلسه پیش هم مطرح شد در کلیاتش هم مذاکره شد اگر اجازه میفرمائید بقیه مذاکرات ادامه پیدا کند تا اکثریت هم حاصل شود.

رئیس - آقای طوسی.

طوسی - بنده خواستم استدعا کنم و تذکر بدهم خدمت آقای وزیر پیشه و هنر و بازرگانی که لایحه بیمه کارگراها را حضر تعالی خواستید مطالعه بفرمائید و بنظر آقای رئیس کل دارائی هم برسانید بعد اعاده بدهید بمجلس شورای ملی که مطرح شود بنده خواستم تقاضا کنم این لایحه را زودتر بیاورید که برای شور دوم در مجلس مطرح و تصویب شود.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - لایحه بیمه کارگران شور

اولش از مجلس گذشته و برای شور دوم در کمیسیون مطرح بود نظر وزارت دارائی راجع بقسمت مالی این لایحه بود که حالا مشغول مطالعه هستند و همینقدر که مطالعات شان تمام شد بعرض مجلس خواهد رسید و امیدوارم همین دو روزه نظریه وزارت دارائی ابلاغ شود و تأمین نظریه آقایان محترم بشود.

طوسی - بنده هم همین را عرض کردم تسریع شود که زودتر نظریه شان برسد و این لایحه مفید تصویب شود.

دشتی - دیگر بس است آقا بودجه را مطرح کنید (صحیح است).

۴- شور در گزارش کمیسیون بودجه راجع

بیودجه سال ۱۳۲۲ کل کشور

رئیس - بقیه مذاکره در بودجه کل کشور شروع میشود (صحیح است) مذاکره در کلیات در آن جلسه شد حالا اگر اجازه بفرمائید وارد در مواد شویم (صحیح است) ماده اول خوانده میشود.

ماده اول - مجلس شورای ملی بودجه سال ۱۳۲۲ وزارتخانه ها و ادارات دولتی را جهت هزینه ها و دریافت های عادی و هم چنین بودجه اقتصادی کشور را اعم از هزینه اداری و خرید اجناس و درآمد اعم از فروش و سود طبق فهرستهای پیوست بشرح زیر:

الف - دریافتی های عادی ۱۸۹۰۷۹۵۰۹۶ ریال هزینه های عادی ۳۲۹۷۷۱۸۵۳۷ ریال.

ب - دریافتی اقتصادی بابت فروش اجناس و سود ۷۹۸۷۹۵۹۲ ریال هزینه های اقتصادی اعم از اعتبار خرید اجناس و هزینه اداری ۵۸۹۶۶۸۰۶۶۵ ریال - ج - موجودی کلادر اول سال ۱۳۲۲ - ۱۵۵۳۷۰۱۰۰۰ ریال تصویب و بوزارت دارائی اجازه میدهد وجه لازم برای بهره برداری بنگاههای بازرگانی و کارخانجات دولتی مطابق احتیاجات آنها که مورد موافقت وزارت دارائی قرار گرفته است تأدیه نماید و همچنین اجازه میدهد هزینه کارگزینی و سایر اعتبارات وزارتخانه ها و ادارات را تا آخر مهر ماه ۱۳۲۲ بر طبق قوانین مصوب ۱۳۲۲ برای پرداخت بودجه های کشور پرداخت و از تاریخ اول آبان ماه ۱۳۲۲ بر طبق بودجه های تفصیلی که تا پانزده آبانماه باید بکمیسیون بودجه مجلس شورای ملی تقدیم شود بپردازد و پس از تصویب بودجه های جزء در کمیسیون بودجه بر طبق مصوبات کمیسیون پرداخت نماید.

تبصره - نسبت ببودجه اقتصادی رعایت مقررات الزامی نبوده و بطور بازرگانی عمل خواهد شد.

رئیس - آقای طباطبائی.

طباطبائی - فلسفه اینکه در قانون اساسی پیش بینی شده که باید تا ۱۵ اسفند ماه هر سال بودجه سال بعد باید بمجلس بیاید و تصویب شود این است که مجلس شورای ملی در برابر يك کار انجام شده واقع نشود. طبعاً هم اگر انسان بخواهد يك معامله بکند و يك جنسی بخرد پیش از عمل و پیش از انجام کار اگر صحبتی دارد اگر بخواهد معامله را بالا پائین کند باصلاح با طرف وارد مذاکره میشود و الا این معنی ندارد يك معامله را يك کاری را انجام بدهد پس از ختم عمل آنوقت بخواهد وارد صحبت و مذاکره بشود که این گران است یا این ارزان است و چه و چطور است. حالا ملاحظه بفرمائید فساد این عمل را وقتی که خلاف اصل شد اینطوری میشود که يك بودجه را هشت ماه است رویش عمل کرده اند حالا ما بخواهیم این جارویش

صحبت کنیم که اقلام خرج زیاد است یا اقلام عایدات چطور است و ما هر صحبتی بخواهیم بکنیم گذشته دیگر برای این هشت ماه موضوعی ندارد چهار ماه آینده هم ملاکش همین هشت ماه است علی هذا بحث در بودجه سال ۱۳۲۲ بعد از هشت ماه بنظر من مفید نیست مگر از لحاظ آینده بنده چیزی که باید بدولت تذکر بدهم و آقای دکتر میلسپو هم اگر صدای مرا از مجلس شنیدند خواهش بکنم این است که عطف توجهی باید بشود باصلاح دستگاه اداری مملکت. این قانون استخدام را باید در ظرف این هشت ماه یا ده ماهی که دکتر مشغول کار است باید بهش عطف توجه کامل و جدی میشد و بنظر بنده بودجه سال آتی باصلاح قانون استخدام کشور باید بیاید بمجلس و مسلماً این دستگاه عریض و طویل اداری و این وضعی که در وزارتخانه های ما هست متناسب با بنیه مالی و اقتصادی ما نیست بنده این را مکرر عرض کرده ام هر وزارتخانه و اداره را اگر دست بزید لااقل نصف عده که در آنجا هستند و مسکن گرفته اند زیادی هستند و اینها را باید يك فكر عاجلی برای این عده زیادی بکنند البته بنده این را قبول دارم که در جواب همیشه گفته شده است چه بکنیم برای اینها البته من خودم هم این را در نظر دارم که برای اینها چه فکری باید کرد بنده هم کاملاً موافق با این نیت هستم که اول باید فکری زد که این عده را کرد ولی خوب فکرش بالاخره باید هر چه زودتر بشود اصلاحش هم بدست خود دولت است يك وقتی بود يك عده زیادی از مردم مستمري بگیر بودند بعد شهریه می گرفتند دولت آمد و شهریه و مستمریات را خرید در این باب هم يك همچو فکری را میشد کرد ممکن است برای عده خیلی زیادی که در ادارات هستند و وجودشان عاقل است و بودنشان در ادارات و وزارتخانه ها اسباب بطوء جریان امور اداری است زندگانی شان هم تحمیل برزندگانی عمومی و خزانه عمومی است ممکن است بنظر من برای اینها هم يك فكر صحیحی کرد حتی ممکن است دولت خدمت اینها را حق اینها را از لحاظ بودن در ادارات بخرد ممکن است با اینها يك كمکی بشود و يك سرمایه دفعتاً دولت باینها بدهد که اینها بروند

بقیه را برای احتیاجات ضروری فعلی خودشان بمصرف برسانند و بنده خیال میکنم قانون متمم بودجه را که تقدیم میکنند این مسئله هم تأمین خواهد شد.

رئیس - آقای انوار.

انوار - بنده خیلی متأثرم که عرض کنم با اینکه عضو کمیسیون بودجه هستم و در کمیسیون هم همیشه حاضر بودم هم در وقت نیامدن آقایان وزراء هم در موقع آمدنشان خوب بنده باید عرض کنم که بنده با دولت شريك هستم یعنی شريك در رأی هستم رأی میدهم موافق با دولت هستم ولی دولت مستحضر باشد که بنده خودم را عرض میکنم تکلیف و کالت خودم را نسبت به بودجه عمل نکردم علت هم چه بوده است؟ علت هم این بوده است که دستگاه وزارت دارائی یا دستگاهی که اداره کند و مرتب کند بودجه مملکت را و دخل و خرج مملکت را درست کند و مرتب کند و بیاورد در اول سال در وسط سال بمجلس شورای ملی و بگوید نمایندگان ملت دخیلانی این است خرجان این است نشده است بنده الآن می بینم ماه هشتم سال است این بودجه چه فایده دارد بیشتر از این مواد و بودجه ها مانند برای اینکه دولت یعنی وزارت دارائی و وزارت کشاورزی و وزارت پیشه و هنر (یکمقداری از بودجه کشاورزی) بودجه هاشان مانده است و مواد اینها در کمیسیون بودجه نگذشت و صحبت نشد و بهمین حال باقی ماند چرا؟ چون نیامدند از آن طرف هی فشار دادند به کمیسیون بودجه که آقا چرا بودجه را نمیدیدید در مجلس هم صحبت شد که آقا چرا بودجه را نمیدیدید بکنفر هم نیامد بکمیسیون بودجه که به هیئت اعضای کمیسیون بودجه گرفتار چه چیزی هستند نه وزیر باشد جواب بدهد نه بکنفر آمد توضیح بدهد نه بسئالات ما جواب داده شد آنوقت يك بودجه حالا آمده که نه صورت بودجه دارد نه معنی بودجه مثلاً بنده در آنجا پیشنهاد کردم تحقیق کنید آقای رئیس الوزراء شما بدانید که مسئولیت تاریخ بگردن شما است کارخانه ها تمام قیمتهايش ترقی کرده است سهامش رسیده است به بیست و بیست و پنج و سی چرا؟ علت این که

بشهر داربها و مخصوصاً بشهر داری تهران الآن ملاحظه بفرمائید که وضع شهر تهران خوب نیست مخصوصاً از حیث آب و سایر احتیاجات شهر تهران واقعاً خوب نیست و شهر تهران حقیقه در مضيقه است البته با تحقیقاتی که کرده ام بودجه شهرداری تهران کافی نیست و پول بقدر کفایت در دسترسان نیست بعلاوه مطالبات شهرداری ازدولت با اینکه چندین دفعه اینجا تذکر داده شد در یکی از قوانین هم تصریحاً گذشت و دولت را مکلف کردیم رسیدگی کند و نتیجه را بمجلس شورای ملی برساند این عمل هم در بوته اجمال ماند و نمیدانم مطالبات شهرداری از دولت بچه شکل و چه کیفیتی است و آیا باین کار رسیدگی خواهند کرد و طلب شهرداری تهران را خواهند داد و به نتیجه خواهد رسید یا خیر؟

مخبر کمیسیون بودجه (صفوی) - آقای طباطبائی

فرمایشاتی بطور کلی فرمودند که يك قسمت آن راجع باصلاح قانون استخدام کشوری بود که البته هیئت دولت این تذکرات ایشانرا در نظر خواهند گرفت و امیدواریم در سال آتی و برای دوره چهاردهم اصلاح این قانون را در نظر بگیرند و بمجلس تقدیم کنند که منظور آقای طباطبائی و اغلب از آقایان تأمین شود. يك توضیحی هم راجع بشهر داری و بودجه آن فرمودند بنده خواستم برای اطلاع ایشان عرض کنم که بودجه شهرداریها را بطوریکه ملاحظه فرمودید در قانون مالیات بر درآمد تأمین کردند که ده يك درآمد مالیات مستغلات برای تکافؤ بودجه شهرداریها منظور گردد و امیدوار هستم با این درآمدی که در نظر گرفته شده شهرداری بتواند يك کارهایی بکند در قسمت مطالبات شهرداری هم که فرمودید در قسمت لایحه متمم بودجه همین سال که آقای وزیر دارائی بمجلس شورای ملی تقدیم میکنند این را در نظر گرفته اند و بنده اطلاع پیدا کرده ام که برای پرداخت مطالبات شهرداری ده میلیون تومان در نظر گرفته اند که پرداخته شود که شهرداری بتواند از این مبلغ مقداری از قروضش را بابت مطالبات مردم که خانه هاشان خراب شده است بپردازد و

دخل شان بالا رفته است دخل كارخانه كه بالا رفته ولی دخل كارخانهجات ما سال بسال دارد تنزل میکند نگاه کنید دیگر این خرج و دخلش است نگاه به بدبختی ها بکنند آقایان این را آخر ما کجا میتوانیم بگوئیم که هر وقت کارخانهجات ملی دلمان خواست آمدند اجناسشان را ترقی دادند با کارخانهجات دولت ساختند یکدفعه آمده است جنسی که سه تومان قیمتش بوده است سی تومان شده است آقا در بازار بروید به بینید که این قیمت ها چرا یکمرتبه این جور ترقی میکند سیگار میرسد از دانه یکشاهی بدانه دهشاهی کبریت دانه یک عباسی میرسد بسی شاهی همینطور قماش جنسهای که کرباس است یا پشم است یا پنبه است و قیمتش چهار تومان پنج تومان بوده است میرسد به سی تومان چهل تومان پنجاه تومان، آخر این درد را بکجا باید گفت آقا؟ پشم که نمیرود بخارج و این جا فراوان است و پنبه هم کمتر میرود بکارخانهجات شما هم که بسالمتی هفده کارخانه دولتی دارید. آقایانید گرانی شر این کارخانهجات دولتی را از گردن ملت و مردم بردارید که اینقدر اسباب زحمت مردم نباشند هر کس میخواهد کارخانهجاتش را ترقی بدهد یک مرتبه از بیست تومان بصد تومان برسد میرود در پیشه و هنر در باب کارخانهها میگوید که آقا باید کاری کرد سخت شده است کارگرها شلوغ کرده اند اسباب نمیايد از خارج فلان و فلان نمیايد فلسفههایی که میخواهند درست میکنند و میگویند آقا جنس نمیايد آنوقت یکمرتبه جنسی که قیمت او ده تومان است میرسد به سی تومان آخر چرا این جور میکنند؟ آقای وزیر دادگستری هم از اینجا باشند رفتند و عرض میکنم که آقا یک قانونی بیاورید از برای جلوگیری از این ترقی دادن اجناس که یکمرتبه ترقی میکند. در وضعیت گرانفروشان يك مجازاتی برای اینها معین کنید فقط برای تهر و بارفروشان که خیال را يك عباسی میفرشند قانون میگذرانید که چقدر قیمتش برسد و باید چند شلاق بخورد اما آن کسی که جنس ده تومان را هفتاد تومان میکند چکارش باید کرد؟ باید گفت سلام علیکم حاجی زاده؟ این معنی دارد؟ اینست

بودجه بود یکی موضوع گرانی اجناس بود یکی موضوع کارخانهجات بود چون طوری مخلوط فرمودند که بنده نتوانستم آن مطالب را ارتباطش را با هم رسیدگی کنم اما آنچه که نماینده محترم فرمودند موضوعی که مربوط بگرانی و قسمت کارخانهجات و محصول کارخانهجات دولتی است. اولاً کارخانهجات دولتی اگر استحضار داشته باشند جنسشان را بقیمت تمام شده میفروشند باین جهة هیچ ارتباطی ندارد با کارخانهجات ملی که جنسشان روی عمل بازار گانی است که میفروشند ما اینجا اجناسی که داریم يك قسمت اعظمش توسط دولت توزیع میشود و فروش آن جنس بقیمت عادی است مثل جنس نخ است و قماشی که توسط کوپن داده میشود هماهنگی است که خود دولت میفروشد این چه ربطی دارد باینکه کارخانهجات ملی جنسشان را گران میفروشند... ملک گران میکند چه ربطی بما دارد بعقیده بنده آنها که با میشوند میآیند و میگویند کارگر فلان و چه وجه وسیله پیدا میکنند برای گران کردن شما میدانید که دولت ابداً در قیمت بندی کارخانهجات ملی هیچ دخالتی نکرده و اگر هم يك وقتی دولت دخالت کرده است در اجرت کارگرها اجازه نداده که در مقابلش جنس را گران بکنند و يك موقعی هم که اختلافی بین کارگر و کارخانهجات پیدا میشود وزارت پیشه و هنر دخالت میکند و رفع اختلاف میکند برای این رفع اختلاف که نمیگوید مثلاً يك قیمتی هم اضافه کنند اما راجع بکارخانهجات دولتی بنده باید عرض کنم بیلان امسال چهار ماهه اول سال خاضع است و محر جراید منتشر میکنیم رقمش از اینقرار است تمام کارخانهجات و معادنی که تحت نظر وزارت پیشه و هنر عمل میشود در چهار ماهه اول سال در آمدشان صد و نود میلیون و کسری ریال بوده است و هزینه شان در حدود ۱۲۰ میلیون و کسری ریال بوده و بطور کلی ۷۰ میلیون ریال منافع خالص کارخانهجات ما بوده است و اینکه مکرر گفته میشود کارخانهجات ما ضرر کرده خیر ضرر نکرده است در بعضی از کارخانهجات که مکمل کارخانهجات دیگر است مثل کارخانه تراورش سازی برای راه آهن ممکن است ضرری بکنند ولی بطور کلی کارخانهجات

ما اینطور نبوده که ضرر بکنند بلکه نفع هم داشته است در چهار ماهه اول سال که کارخانه های قند کار نکرده خرج هم داشته معذک صد و نود میلیون و کسری ریال درآمد کارخانهجات بوده و صد و بیست میلیون و کسری ریال هزینه ما بوده است با این اطلاعی که داده شد در این چهار ماهه ۷۰ میلیون ریال نفع داشته ایم و ضرری هم نداشته ایم و آقای وزیر دارائی آن قسمتی که مربوط به وزارت دارائی است جواب میفرمایند و چون آقای انوار مخلوط فرمودند قسمت کارخانه های دولتی و کارگرها و گرانفروشی و بودجه را میخواستم فقط مستحضر باشند که با هم هیچ ارتباط ندارد و کارخانهجات دولتی نفعشان مثل ملی نیست فقط به قیمت تمام شده میفروشند ضرر هم ندارد و در چهار ماهه اول سال بعد از وضع هزینه هفتاد میلیون نفع داشته ایم.

وزیر کشاورزی - عرض کنم که البته به بیانات آقای انوار جواب داده شد ولی شرفیابی بنده برای وعده بود که با آقای نراقی در جلسه که بودجه مطرح بود دادم که رفع اشتباه بشود آقای نراقی در روزیکه بودجه مطرح بود اینجا اظهار فرمودند و نسبت بانحصارها هم فرمودند که انحصارها همه ضرر دارد و چرا دولت تعقیب میکند و مثال زدند انحصار پنبه را بنده لازم میدانم عرض کنم انحصار پنبه یا انحصارهای دیگر اگر دولت مداخله میکند شاید يك قسمت راست است از نظر منافع باشد ولی يك جهتی دیگر هم دارد موضوع پنبه يك قسمتش از نظر مراقبت در تهیه و وضع خود پنبه است و جلوگیری از کرمها و دفع آفانی است که همیشه داشته ایم و باید انصاف داد که پنبه بعد از آنکه در انحصار دولت آمده و مراقبت هائی شده محصول پنبه نسبت بسابق يك تفاوت خیلی محسوسی کرده و بنده برای رفع آن اشتباهی که به آقای نراقی گفته اند عرض میکنم در بودجه با اینکه وزارت دارائی نوشته است و توضیح باید بدهند توضیح نداده اند بنده آن توضیح را تهیه نموده و عرض میکنم.

جمع کل هزینه سال ۱۳۲۲ اداره کل پنبه یعنی و چوهی که در اول سال مالی ۱۳۲۲ بمنظور خرید مواد اولیه و سایر هزینه های بهره برداری و اداری بمصرف رسیده بالغ

بر ۳۸۵۲۹۶۰۳۸ ریال است و این همان رقمی است که در بودجه مطالعه میفرمائید باین مبلغ ده هزار تن پنبه مخلوج تهیه میشود که ما این پنبه ای را که خواهیم خرید و پولی را که خواهیم داد در این هزینه گذاشته شده است سه هزار تن از این ده هزار تن در سال ۱۳۲۲ بمصرف فروش میرسد که ضمن رقم ۳۱۳۳۵۹۷۲۱ ریال جزو درآمد سال ۱۳۲۲ بخزانة دولت تحویل میگردد و در آخر سال ۱۳۲۲ هم مقدار هفت هزار تن پنبه مخلوج عدل بندی شده ببهای یکصد و هشتاد و دومیلیون ریال اداره کل پنبه موجود خواهد داشت که در سال ۱۳۲۳ بمصرف فروش رسیده و بهای آن عاید دولت میگردد بنابر این جمع کل درآمد از عملیات سال ۱۳۲۲ اداره کل پنبه اعم از وجوه نقد و کالای موجوده بالغ بر ۴۹۵۳۵۹۷۲۱ ریال خواهد بود که بعد از وضع ۳۸۵۲۹۶۰۳۸ ریال هزینه خرید و عملیات سال ۱۳۲۲ اداره نامبرده مبلغ ۱۱۰۰۶۳۶۸۳ ریال منافع عملیات سال ۱۳۲۲ اداره کل پنبه خواهد بود این مبلغ سود و بهره ایست که پس از وضع هزینه هائی که بطور بهبود و توسعه کشت پنبه و همچنین تهیه بذریه های مصغوب پرداخت میشود عاید خزانه دولت میشود و ملاحظه میفرمائید که در ستون ملاحظات بودجه کل کشور مقدار هفت هزار تن پنبه موجودی اشتباهاً درج نگردیده و تولید این سوء تفاهم در همه است پس با این حساب و رقم ملاحظه میفرمائید که اداره پنبه ضرری نداشته است منتهی عملی که وزارت دارائی کردند در مورد اداره پنبه نبوده بلکه در مورد کلیه انحصارها محسولی که آنها میتوانند بدست بیاورند یا وجود داشته است این را جزو درآمد و عایدات آنها نگذاشته اند این هم البته يك ترتیبی بود که رئیس کل دارائی عقیده داشت که محصول تافروش نرفته و پول نشده آپرا جزو عایدات بعدی نمیتوان شمرد این هم يك قسمتی است که شاید هم حق بجانب ایشان باشد در خاتمه هم به آقای نراقی عرض میکنم که میفرمایند قوم و خویش و بستگان را میآورند به آقا عرض میکنم که بنده نه قوم خویش دارم نه بسته در اداره پنبه یا در

ادارات دیگر کشاورزی بهیچوجه ندارم و هر کسی هم به آقا عرض کرده است کاملاً خلاف گفته است.

نراقی - بنده پیشنهاد حذفش را میکنم و همانوقت توضیحات را هم خواهم داد.

رئیس - آقای طوسی

طوسی - آقای انوار فرمودند آقای نخست وزیر مسئولند که این بودجه را آورده اند بنده میخواهم عرض کنم که متأسفانه مانمایندهاں هم که باین بودجه رأی خواهیم داد هر کدام مان بنوبه خود مسئولیم شما اگر بخواهید وجداناً بگوئید چه فهمیدید از این بودجه بنده خودم هم افتخار عضویت کمیسیون بودجه را داشتم در خیلی از مسائل بلکه در اغلب رأی ندادم برای اینکه این بودجه بعقیده بنده فاقد همه چیزش دیدم هیچ چیز ندارد این بودجه فقط دو قلم باین تفصیلی که نوشته و گفته اند که ۱۵۰ آبانماه بودجه تفصیلی را بیاورند ما که از آن چیزی را ندیدیم و چیزی نمی فهمیم بنده بارث مرحوم یکی از رفقای عزیزمان که بر حمت حق رفت آقای مؤید احمدی و همیشه اینجا فریاد میکرد که قانون تفریق بودجه کجا است؟ بنده میخواهم ارث ایشان را گرفته باشم و بگویم آیا بودجه بدون تفریق بودجه عملی است؟ نمی فهمم چه معنی دارد بعقیده بنده در این مدت سه چهار ماه چنانچه گفته شد خیال میکنم اگر نظر دولت هم باشد و این طور هم خواهد بود که مجلس شورای ملی دوره چهاردهم زودتر افتتاح شود بنده معتقدم همان کاری را که تابحال کرده اند برای این هفت هشت ماه این یکی دوماه را هم بهمان يك دوازدهم اکتفا بفرمایند و بودجه های جزو را هم بیاورند تا ما بتوانیم از روی آن يك مقیاسی را بفهمیم و بتوانیم يك مبنائی بدست بدهیم والا بنده باین بودجه رأی نخواهم داد و الا آن هم این بودجه را کامل نمی دانم و معتقدم بهش نیستم مخصوصاً مستدعی هستم که قانون تفریق بودجه را بیاورند.

وزیر دارائی - در مذاکراتی که آقایان نمایندگان

محترم اظهار فرمودند اینجا دو موضوع را آقای طباطبائی

تذکر دادند و قسمتی راجع به جواب های آقایان عریاضی عرض میکنم راجع بتأخیر تصویب بودجه امسال اظهار فرمودند در دوسه جلسه قبل هم مذاکراتی شد که بواسطه دیر آمدن رئیس کل دارائی و سایر اشکالات البته امسال نتوانستند و میخواستند که بودجه هارا دقتی در اطرافش بکنند و مورد مطالعه بگذارند و بودجه های وزارت خانه هارا هم کم و زیاد بکنند بيك ترتیبی البته باین جهة يك مدتی طول کشید تا این مطالعات و مذاکرات بعمل آمد بعد هم که تقدیم مجلس شورای ملی شد در کمیسیون مطالعاتی در اطراف آن شد این بود که بودجه باین حالت درآمد و طول کشید ولی این قسمت را میخواهم اطمینان بدهم با آقایان نمایندگان که انشاء الله بودجه سال آتی ۱۵ اسفند ماه بطور تفصیل بمجلس شورای ملی تقدیم خواهد شد و از حالا هم صورت بودجه ها را تهیه میکنند و بر طبق مقررات و نظاماتی که هست برای ۱۵ اسفند انشاء الله امیدواریم که بودجه های کامل را تقدیم مجلس شورای ملی بکنیم برای سال آتی و اما بودجه های جزو را که آقای طوسی حالا اظهار کردند بودجه های جزو هم حاضر است و تمام موافقت بین وزارتخانه ها و وزارت دارائی شده و حاضر است و بنده هم امضا کردم بمجلس شورای ملی تقدیم میکنم و منتظر هستم که این قانون بگذرد و تقدیم کنم و امیدوارم که البته مجلس دوره ۱۴ هم که تصور میکنم تأخیری در تشکیل آن نشود بعد از آنکه تشکیل شد این بودجه هارا در کمیسیون بودجه بعد از آنکه در کمیسیون های جاری تحت مطالعه نظر بیاوریم البته برای سال آتی این بودجه هارا میآوریم که پایه اش در آنجا گذاشته شود که برای سال آتی بودجه هائی که میآید خیلی سهل تر و وسایل کار فراهم شود مطابق قانون و مطابق ترتیب تا اول سال از مجلس شورای ملی بگذرد اما قسمت قانون استخدام که تذکر دادند آقای طباطبائی این را بنده خودم هم مکرر تذکر میدادم از وقتی به وزارت مالیه رفتم همین فکر را داشتم قانون استخدام در اطرافش شاخ و برگ هائی پیدا شده و يك شعبی پیدا کرده است و در وزارتخانه خودش يك چیزهای

مخصوصی دارد و يك شعب مختلفي از حیث قانون درست کرده است و يك عمل هائی پیدا شده است از حیث حکمی و قراردادی و غیر آن بنابر این تولید يك اشکال ها و يك تبعیض هائی کرده است و يك اختلافاتی بین مستخدمین ایجاد کرده است که يكي راضی است يكي ناراضی است باین جهت بنده کمیسیون تشکیل داده ام و مشغول هستم بعد از نظر کمیسیون قانونی تهیه بشود که همه این قسمت ها در آنجا جمع کنیم و در حقیقت يك قانون جامعی نوشته شود و برای عموم باین نظر حقوق داده شود و يك قسم مزایا قائل بشویم این را هم امیدوارم همانطو که اظهار کردند بتوانیم قبل از اختتام امسال بمجلس شورای ملی پیشنهاد بکنیم که این قانون هم تامو قعی که بودجه سال آتی میاید گذشته باشد راجع بفروش اجناس هم که آقای وزیر پیشه و هنر اظهار کردند اجناس دولت را مثل اجناس کارخانجات ملی نمی فروشند آنها استفاده های بزرگ میبرند از بابت ترقی قیمت اجناس بنده هم این را موافقم که نبایستی قیمت اجناس را بهیچوجه اضافه کنیم و نبایستی البته همیشه همان نظر تثبیت و تنزل را در کلیه جنسهای انحصاری در نظر بگیریم و پیش از آنچه لازم باشد اضافه کنیم البته ممکن است بواسطه ترقی قیمت های مواد اولیه بعضی جنس ها را لزوم داشته باشد قیمتش را زیاد کنیم ولی تا اندازه ای که ممکن باشد بنده خودم هم موافقم که باید جلوگیری بشود حتی يك قسمت هم که البته قدری اخیراً ترقی قیمت داده اند بنده موافق نیستم حالا در صدم که این قسمت البته تنزل داده شود و اگر تا دوسه روزی این قسمت رفع نشد بعرض مجلس شورای ملی خواهم رسانید راجع به بودجه که آقای طوسی فرمودند فاقد همه چیز هست البته در کمیسیون هم مذاکره کردیم بودجه وقتی صورت جزئیش آمد به کمیسیون و مورد توجه واقع شد آنوقت معلوم میشود که این بودجه چه چیز هایش لازم هست یا غیر لازم آنچه را که مادقت کردیم چند ماه با وزارتخانه ها مشغول مذاکره بودیم آن اندازه که میشد از شان حذف کنیم حذف کردیم آنچه البته بواسطه ترقی حقوق مجبور بودیم اضافه کنیم اضافه کردیم حالا همانطور که عرض کردم انشاء الله

وقتی بودجه هادرتخت شور و نظر کمیسیون در آمد امیدوارم مطالعه بفرمائید ببینید هر چیزش را احتیاج دارند بگزارند هر چیزش زاید است حذف بکنند و برای سال آتی به در هر صورت بنده امیدوارم انشاء الله يك بودجه منظمی داشته باشیم و بتوانیم روی اصول صحیحی عمل بکنیم

رئیس - آقای دکتر ملک زاده

دکتر ملک زاده - عرض کنم اگر چه در حقیقت میشود گفت که این يك بودجه موقتی است چون هشت ماه از سال گذشته است و چهار ماه باقی مانده است با لوایح مالی که گذشت البته دولت برای سال آتی به يك بودجه اساسی که متناسب با وضعیت مملکت باشد تهیه میکند و فلسفه این قضیه هم این است که بعقیده بنده بودجه باید متناسب با توانائی یعنی با موقعیت اقتصادی مردم باشد و اگر رویه افراط و تفریط پیش گرفته شود هر دو بزبان کشور تمام میشود مثلاً اگر بودجه بیش از توانائی عامه باشد این بورسکستگی عمومی منتهی میشود و بفرق عمومی که اینک تأثیرش را در سنوات اخیر استنباط کردیم و اگر کمتر از توانائی عمومی باشد البته دولت موفق نمیشود يك اصلاحاتی در کشور بکند بنابراین باید بودجه متناسب با توانائی عموم باشد و برای این منظور بنده دو نکته خیلی مهم و اینکه زحمت هم دادم مقصودم تذکر این دو نکته بوده است که بعقیده بنده يك قدری در کار بودجه ما يك مشکلاتی تولید خواهد کرد و آن عدالت حقیقی تأمین نمیشود و اولش این است که متأسفانه بودجه ما تأمین نمیشود از مالیاتهای غیر مستقیم و این مالیات عادلانه نیست زیرا این بیک نسبت بتمام افراد عمل نمیشود مثلاً يك سیگار را يك عمله پنجشاهی مالیات میدهد و يك متمدن هم همینطور يك استکان چای مالیاتش برای يك آدم فقیر پنجشاهی دهشاهی است برای يك متمدن هم همینقدر بنده سهم خودم این رویه را عادلانه نمیدانم این است که شخصاً مخالف با مالیات غیر مستقیم هستم و عقیده ام این است که بودجه مملکت باید از روی مالیات مستقیم باید تأمین بشود این تذکر را دادم که دولت برای آتی به این نکته اساسی را مورد توجه

قرار بدهند. موضوع دیگر هم همینطوری که اینجانب تذکر داده شد یکی از اشکالات بودجه ما قانون استخدام است که هر وزارتخانه چندین قانون استخدام دارد در مواقع مختلف هر دسته بنفع خودش سعی کرده قوانینی وضع شده است آمده است که همگی آن آرمونی و هم آهنگی از بین رفته است و يك افراط و تفریط هائی همینطوری که در تمام شئون این کشور بدبختانه موجود است در مسئله قانون استخدام هم هست حقوق آدم تازه وارد شده شاید بواسطه بعضی قوانینی که گذاشته شده است خیلی از آن آدمی که مستخدم سی ساله است و يك حقوق محدودی دارد بیشتر است این است که البته باید قانون استخدام مورد توجه دولت قرار بگیرد با در نظر گرفتن البته مقامات قضائی قانون استخدام يك شکل و يك نواختی باشد که برای مملکت نافع باشد. عرض کنم اینجا يك چند کلمه هم چون قانون بودجه است و در کلیه شئون مملکت میشود صحبت کرد تذکراتی داده شد یکی راجع به شهرداری بود بنده میخواستم عرض کنم در خصوص شهرداری خوشبختانه اخیراً وضعیت شهرداری خیلی بهتر شده است و البته موقع این است که از طرف دولت کمکی باین مؤسسه عام المنفعه بشود وضع شهرداری که یکی دو سال بود فلج شده بود بکار بیفتد و بیشتر مردم بتوانند از شهرداری استفاده کنند. یکی دو موضوع هم بود در اینجا جواب داده شد ضمناً هم باید اینجا تذکر داده شود بنده از اشخاصی بودم که وقتی مونوپل یعنی انحصار پنبه را لایحه اش را آوردند اول تردید داشتم راجع باین موضوع که حقیقه آیا این انحصار صلاح هست یا نیست و پس از آنکه اطلاعاتی در این موضوع پیدا کردم معتقد شدم که جداً باید در دست دولت و انحصار دولت باشد و لو اینکه ضرر بکند. چرا؟ برای اینکه همه قضایا را از راه تجارت و منافع نباید توجه کرد در بسیاری از ممالک دنیا هست که باصطلاح خودشان دولت سوبسیت میدهد کمک میدهد بیک مؤسسات عام المنفعه برای بهبودی جنس وجه دستی میدهد (اینجا هم همینطور است) باید بشود اگر لازم باشد و همانطوری که آقای وزیر

کشاورزی تذکر دادند یکی از عملیات نافعی که شده است این است که بهبودی جنس پنبه در این سال در نتیجه همین مسئله مونوپل دولت البته يك تأثیر بسزائی داشته است و همینطور در کارخانجات و قسمتهای دیگر و تردید هست که اگر از دست دولت خارج بشود شاید جنس بدتر بشود و برود پنبه بیست سال پیش که حقیقه شاید برای کارخانجات داخلی مان هم قابل استفاده نبود چون البته يك شرایط بخصوص در پنبه لازم است اما اوضاع کارخانجات بنده از اشخاصی هستم (آقا در کابینه های گذشته تشریف داشتند) که عقیده داشتم یکی از راههایی که برای جلو گیری از تورم اسکناس این بود که دولت کارخانجات خودش را بترتیب شرکت سهامی در بیاورد و تقریباً چهل و نه درصد سهام این کارخانجات را بفروشد بتجار و اشخاص ذی علاقه که از این راه دو استفاده ما کرده ایم یکی اینکه از این تورمی که اسکناس پیدا کرده است وسط زنگی را بالا برده است میگذرد و مسلماً بخزانة دولت بر میگردد نکته دوم این بود که يك اشخاص بی علاقه هم علاقه مند میشوند هم در موقعش که فکری برای آنها پیدا شد استفاده برای کشور میشود ولی البته این نکته را هم نباید حق کشی کرد که اگر دولت هم ضرر میکند از استفاده بردن از بهای محصول این کارخانجات و بخواند مثل سایر کارخانجات پنج برابر آنچه که امروز میفروشد همینطور که کارخانجات ملی بدبختانه بدون هیچ حساب و کتاب و ترحمی اینکار را میکنند اینرا بفروشد باز هم يك باری بر زندگی عمومی تحمیل میشود که دیگر زندگی غیر قابل تحمل خواهد بود.

رئیس - آقای روحی.

روحی - عرض کنم بنده متأسفم از اینکه بودجه مطرح است و آقایان وزراء تشریف ندارند باید در موقع طرح بودجه همه آقایان وزراء تشریف داشته باشند که هر شخصی که اعتراض کرد آن وزیر از طرف اداره مربوطه خودش جواب بدهد و معلوم میشود آنها کمتر از ما علاقمند هستند و اگر علاقه داشتند می آمدند زیر اوقتی که يك نماینده میخواهد در کلیات جنبه انتقادی از نظر اصلاح کشور بخود بگیرد

جواب بدهند حالا کار ندارم بنده مجبورم يك موقع دیگر باز پیشنهاد بدهم که همه آقایان باشند و عریضم را تجدید کنم. عرض کنم یکی از غلط کاریهایی که در گذشته شده است و باید در ضمن این بودجه اصلاح شود اختیار گرفتن وضع مالیات است از دست مجلس شورای ملی و این عمل از روی اغراضی عمل شده است که امروز مورد ندارد اجازه گرفتند شهرداری ها که خودشان با دولت وضع عوارض بکنند یعنی مالیات بگیرند و این برخلاف قانون اساسی است انسان صبح بر میخیزد می بیند سیگار شصت در صد بالا رفته است مجلس شورای ملی هم سر جایش هست آقایان نمایندگان هم هستند قانون هم معتبر است دولت هم در برابر مجلس يك قوه مقننه شده است این برای آینده کشور زیان دارد این مخالف با حقوق حقه ملت ایران است بنده پیشنهادی دادم که این قسمت از اختیارات حذف شود و کماکان مجلس شورای ملی حق وضع مالیات داشته باشد خیلی بی مطالعه هر روز نان و قند و سیگار را بالا میبرند يك اداره هم درست کرده اند بعنوان تثبیت قیمت کالاهای دولتی این اداره اسمش اداره افزایش کالاهای دولتی است تثبیت نیست هر روز قیمت ها را می برد بالا و من تعجب میکنم از شخص آقای دکتر میلسپو با اینکه میدانست مالیات بر درآمد از مجلس شورای ملی میگذرد نباید قیمت سیگار را بالا ببرد در صورتیکه از يك تنباکو و توتون چاقی چقدر اینها بردند بالا که در عرض این دوسه هفته میلیونها تومان سوء استفاده شد يك شخص مطلبی میگفت اگر موضوع همین انحصار دخانیات را دولت درست عمل بکند يك ثلث مخارج کشور را تأمین میکند با پولی که امروز اینها میگیرند معلوم است تاراج است غارت است سوء استفاده است هر کس هر چه میخواهد میبرد هیچ باز خواست هم در کار نیست بنده همین حضور آقای بدر عرض کردم که هفده هیجده هزار بقیه نخ در وزارت پیشه و هنر قبل از ایشان از میان رفت من آمدم اینجا سؤال کردم فشار آوردم تذکر دادم بدولت آقای نخست وزیر را دیدم بالاخره گفتند ما يك هیئتی معلوم کردیم رسیدگی کنند که به کجا رفته است چهار روز هم چهار نفر رفتند توی

يك اطای نشستند ما رفتیم گفتیم آقا چه کردید گفتند که بما اسباب کار نمیدهند بعضی هاهم خیلی محرمانه بما گفتند خود آقایان وزراء برخلاف این میخواهند عمل بکنند این هم يك کاری است بنده چون بصراحت لجه عادت دارم این را عرض میکنم گفتند آقایان وزراء نمیدخواهند این کارها انجام بشود همینطور قسمت های دیگر تراج و غارت از بعد از شهر یور شایع شد و هنوز هم ادامه دارد يك نفر راهم معرفی نکردند که این مجلس است و این هیجده هزار بقچه نخ بصورت ظاهر هشت تومان و در باطن شصت تومان فروش رفته به بینید تفاوت این چقدر میشود این بجیب کی میرود کدام دولت آمد این را دنبال کرد الان نوبه سوم است که من اینجا این حرف میزنم و این تذکر را میدهم بنده بالصراحه عرض میکنم کدام وزیر آمد بیاید بگوید که ما جلو این مجلس را گرفته ایم این اموال را مصادره کرده ایم حالا همینطور سیصد تن پنبه راست و درست برده اند و يك نفر هم نگفت که چه شد و کجارت این طرز دولت نیست دولتی که مسئول مجلس شورای ملی است که اگر يك دینار از مال مملکت جرح و تعدیل بشود از میان میرود باید بیاید جواب بدهد دولت باید خودش آرام نگیرد و تا انتها این کار را رسیدگی بکند ولی بدبختانه متصل این اعمال ناهنجار انجام میگردد و باز هم هر روز خواهد شد از آنطرف هم خودشان اختیار وضع مالیات دارند صحیح پا میشود سیگارت را بالا برده اند چیت را بالا برده اند اداره تثبیت قیمت هاهم اداره افزایش قیمتها است این است که بنده عقیده دارم شاید قبل از گذشتن مالیات بر درآمد دولت حق داشت ولی امروز باید مالیات طبقه ضعیف و بدبخت را تخفیف بدهد بیاورد پائین نگذارد این عملاً بیچاره که آقا امروز مجبور است سیگار بکشد چای بخورد حالا چرا این کار را میکنند مخالف حفظ الصحه است این را که اینک انبیاء و فلاسفه و حکماء هم نتوانسته اند باو بفهمانند و او را ترك دهند تا چه رسد بدولت او امروز معتاد است آیا انصاف است که روزی ۸ ریال پول سیگار بدهد آنوقت قند هم بخرد و پارچه هم بخرد؟ (انوار - انحصار را الغاء کنید) باید توی

همین بودجه رأی نداد تا تمام این قسمت ها درست نشود بنده دست برنمیدارم باید حق مجلس محفوظ بماند صریح هم عرض میکنم در درجه اول حق وضع مالیات باید کما کاف باید مجلس باشد الان شش ماه است يك متر پارچه به يك نفر نداده اند بنده اطلاع دارم میلیونها متر پارچه در کارخانجات دولتی طوری است الان که در معرض باران است و جاندارند شما چرا اینها را نمیدهید مردم لخت؟ برای کی نگهداشته اید روزی دیگر سخت تر از امروز نیست الان بروید درد کانهای بازار به بینید پارچه های دولتی را که متری ۷ ریال فروخته اند متری ۷۰ ریال ۸۰ ریال مردم بدبخت باید بخرند از این حیث تمام مردم ایران در زحمت هستند عرض میکنم در تمام شهرستانها فارس، کرمان الان ۵ ماه است يك گرم قند و شکر بکسی نداده اند اگر دولت مسئول است باید واقعاً زندگانی مردم را تأمین کند این بیچاره ها معطل میباشند این طرز برای دولت خوش آیند نیست و آقایان هم که الان عرایض بنده را میشنوند هیچ توجه ندارند آقای وزیر دارائی باید جواب بدهند باید گوش بدهند این حرفهایی که بنده میزنم مثل باد هوا است آقا این بودجه است؟ بنده اینقدر پیشنهاد میدهم که بودجه تان نگذرد تا کارها را اصلاح کنید که شاید مالیات بدبخت ها را حالا که مالیات کمر شکن بر درآمد را گذرانید اقلأ يك ده ده سه اش را بیاورید پائین و بمرم کمک کنید آقا شما الان مالیات میگیرید آقا شما اگر دست بدل مردم بزنید در زمان اعلیحضرت شاه سابق همه متنفر بودند از سنگینی مالیات ها اما باید حساب بکنید که امروزه چقدر مالیات میگیرید چقدر علاوه کرده اید اگر آن موقع مردم لند لند میکردند نفرین میکردند اما اقلأ اصلاحاتی میشد اقدامات اساسی میکردند راه میساخت اینها تمام بجای خود يك پل چوبی هم تا حالا نتوانسته اید بسازید صد دینار هم بکنفع این مردم ایران نداده اید که نفع مردم درش باشد کارخانجات دولتی این را من میپرسم این وضعیت است که صدو چند میلیون در آمد صدو چند میلیون تومان خرج آخر این میشود؟ آیا کارخانجات ملی هم همین کار را

میکند در آنجا ها خرج و هزینه اینقدر نیست آقا! شما باید کارتان را درست کنید و این کارخانجات را سهم بندی کنید و بتمام مردم بفروشید تا همه استفاده کنند دولت وقتی که کاری را نمیتواند بکند و اداره کند بایستی شانه از زیر آن بار خالی کند یکی دیگر آقا موضوع املاک و اگذاری است شما ملاحظه کنید پس از شهریور چقدر عایدات داشته است امروز هم بروید به بینید بچه بدبختی افتاده است مالیاتش از چه قرار است بکلی صفر شده است معلوم نیست بمیل خودشان بهر کس خواسته اند اجازه داده اند هر نوع جرح و تعدیلی را در واگذاری آن قائل شده اند بالاخره بیائید عایداتشان را با قبل از شهریور مقایسه کنید به بینید املاک و اگذاری آنروز چقدر عایداتش بود ده است و امروز هم چقدر است این يك قسمت مهمی است عرض كنم از همه مهمتر این ادارات دولتی است بنده از آقایان وزراء استیفا میکنم که رسیدگی کنند و صحبت کنند مأمورین بدرا خارج کنید مأمورین خوب را تشویق کنید بنده نمیتوانم بگویم مردم درست در ادارات دولتی نیست هزاران هزار مردم صحیح العمل هستند که و قعاً گرسنگی میخورند و سوء استفاده نمیکنند و بجامعه و دولت خدمت میکنند باید از ایشان قدردانی کرد و اضافاتی بهشان داد اشخاص بدکار را هم بیرون کرد که، نمانند و دائم بچاپند و غارت کنند میگوئید نه؟ بیائید من بشما نشان میدهم اینها را آقا شما باید اصلاح کنید شما باید بیرون کنید اینها را که سوء استفاده نکنند شما مسئولید امروز نباشید در مقابل نسل آینده مسئولید مسئول مقدرات کشور شما هستید شما باید کاری نکنید که مورث نفرین و بد گوئی جامعه بشوید سعی کنید حالا که مالیات بر درآمد را میگیرید اقلأ این صدی سی از نان و قند و شکر کسر کنید بنده عرایض دیگری هم دارم که ضمن پیشنهادات دیگر عرض میکنم.

وزیر پیشه و هنر و بازرگانی - آقای ملکزاده چند مطلبی راجع به بودجه فرمودند البته بعد هم خودشان خوشبختانه معایبی فرمودند علتش را هم تشریح کردند که لازم بتذکر از طرف دولت نیست يك موضوع که فرمودند

راجع به مالیات و طرز مالیاتها بود این را خدمتشان عرض كنم که با گذراندن مالیات مستقیم مالیات بر درآمد این منظور ایشان تأمین شده یعنی در آئیه مالیاتها مستقیماً گرفته خواهد شد ولی این را هم باید بهشان عرض كنم و آن این نکته بود که فرمودند يك کارگر يك استکان چائی که میخورد همانقدر مالیات میدهد که يك نفر شخص متمکن مالیات میدهد این يك اشتباهی است بعلمت اینکه همان کارگر یا هر کس دیگر هر قدر مالیات میدهد بمقدار آن مالیات بر اجرتش اضافه میکنند و باید گفت که این مالیات را حقیقه آن شخص مصرف کن آخری میدهد نه آن کسی که مالیات را میدهد و این موضوع خیلی مهمی است که باید درش صحبت کرد تا معلوم بشود که کی مالیات میدهد قندی که در روز مصرف میکند برای يك سیرش ممکن است یکشاهی پنج شاهی یا يك زیال مالیات بدهد ولی او نمیدهد چون او هم برای دیگری خدمت انجام میدهد و او برای سایرین زحمت میکشد آن کسی هم که نجار است او بر حسب تجاریش مثلاً برای مؤسسه يك شخص يك بنگاه کار میکند آنهم مالیات نمیدهد این را میکشد روی اجرتش این است که مالیات چندین دست میگردد این يك اشتباهی است تصور نفرمائید مالیات غیر مستقیم را حقیقه همان کسی که باسم او است خودش میدهد او بگردن دیگری میاندازد او هم بگردن دیگری معلوم نمیشود که کی حقیقه مالیات میدهد ملاحظه نفرمائید يك تجاریك کارگر امروز خودش اجرتش را گران کرده برای چه؟ برای اینکه زندگانی گران است او همان اجرت زمان ارزانی را نمیگیرد خودش گران کرده و تحمیل را بر عهده دیگری میاندازد که بعد باید معلوم شود بعهد کی است قسمت دیگری که فرمودید راجع بقانون استخدام بود که باید بکنواخت شود البته مسبوق هستید که قانون استخدام ممکن است برای بعضی طبقات قوانین خصوصی دارند يك تضییقاتی بشود ولی این راهم باید تصدیق نفرمائید که تمام طبقات مستخدمین کشور را نمیشود با يك قانون

استخدام اداره کرد. برای اینکه طرز کار اینها معلومات
اینها یکی نیست باید تمام اینها را در نظر گرفت که
متناسب با احتیاج باشد قوانین مخصوصی باید گذراند ولی
باید طوری در نظر گرفت که فقط دست يك دسته مخصوص
يك اداره مخصوصی نباشد ولی این قانون استخدام که
برای تمام طبقات بشود نوشت محال است واصلاً نمیشود
دنبالش رفت عرض کنم آقای روحی چندین مطلب فرمودند
که لازم است بنده جواب عرض کنم یکی راجع بوضع
مالیات بود دولت هیچوقت مالیات وضع نکرده و عوایدی
هم نگرفته اجازه بفرمائید بنده عرض میکنم عرض کنم
دولت مالیات وضع نمیکند وضع مالیات از اختیارات اولیه
و اساسی مجلس شورای ملی است اما يك وقتی ممکن است
مثلاً در موضوع سیگار ملاحظه بفرمائید این دو قسمت
است یکی حق انحصار است این را مجلس باید بدهد یکی
هم خرجی است که برای سیگار میشود امروز اگر توتون
را دولت گران بخرد و قیمتش بالا برود مجبور است قیمت
سیگار را بالا ببرد آن که نمیتواند از جیبش بدهد مجبور
است بکشد روی قیمت و بدهد یا اگر کارگر کارخانه سیگار
را اجرتش را دولت گران میکند باید روی سیگار بکشد.
روحی - بگذارید وزیر دارائی صحبت کند راجع به
سیگار شما چرا میفرمائید.

وزیر بازرگانی و پیشه و هنر - عرض کنم آقا باید
بعنوان سؤال بفرمائید که قسمت بالا بردن اگر مربوط
بانحصار است البته دولت مقصر است باید جواب بدهد اگر
مربوط به هزینه اش هست باید بیاید توضیح بدهد که آیا هزینه
این را ایجاد کرده است یا حق انحصار و این را بنده عرض
میکنم که نه این دولت بلکه هیچ دولتی وضع مالیات نمیکند
اگر يك وقتی قیمت اجناسی که دولت در دست دارد اضافه
میشود این از حیث قیمتها و خرجی است که برای تولید آن
میشود حالا عرض میکنم که ممکن است سؤال بفرمایند
چرا اینقدر بالا رفته است البته این را آقای وزیر دارائی
توضیح خواهند داد ولی هیچوقت دولت ما بدون تصویب

نقص را واقعاً دربردارد میفرمائید در بعضی نقاط قند و پارچه
داده نشده است بنده تصدیق میکنم و همانطور است که
میفرمائید رئیس کل دارائی و وزیر دارائی هم اذعان دارند
که این نقص موجود است ولی این نقص هم چیزی نیست
که امروز ایجاد شده باشد از مدت زمانی است که دولت
توانسته است که جنس را بطور عادلانه بین مردم تقسیم
کند کار مهمی هم هست زیرا مانع از نداشتیم تفاوت نرخ
دولت با نرخ بازار خیلی است و راه سوء استفاده مردم باز
است ولی تصمیم دولت در این است که تا هر اندازه بتواند

از این سوء استفاده جلوگیری کند. خلاصه نواقص زیادی
است و بنده هم تکذیب نمیکنم و یقین هم دارم هست و ما
سعی میکنیم که این نواقص مرتفع شود

(۳- موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه)

رئیس - اگر تصویب میفرمائید جلسه را ختم میکنم
جلسه آتیّه فردا سه ساعت و نیم قبل از ظهر دستور
لوايح موجوده.

(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - حسن اسفندیاری